

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні кафедри
підприємництва і торгівлі

Протокол № 19 від «20» червня 2017
Зав. кафедри

 О.Є. Бавико

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
СЕРТИФІКАЦІЯ

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник:
Скляр Н.М,
старший викладач кафедри
підприємництва і торгівлі, к.е.н.

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / вибіркова дисципліна	вибіркова
Семестр	1
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	2
Лекції, годин	26
Практичні/ семінарські, годин	
Лабораторні, годин	39
Самостійна робота, годин	85
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	5
Вид контролю	екзамен

2. Мета та завдання дисципліни

Мета - формування у студентів комплексу знань щодо сертифікації як одного із важливих механізмів управління якістю, який дає можливість об'єктивно оцінювати продукцію, забезпечувати контроль за відповідністю продукції вимогам екологічної чистоти; освоєння нормативно-правових та методологічних основ процесу сертифікації.

Завдання - набуття знань з видів сертифікації в Україні, правил і порядок проведення сертифікації; вивчення знаків відповідності і правил їх застосування; засвоєння правил маркування продовольчих та непродовольчих товарів; формування вміння ідентифікувати знаки, що проставляються на продукції згідно різних видів сертифікації; уміння розшифровувати штрих - коди, міждержавні маркувальні знаки; вивчення різних видів штрихових кодів і структури міжнародних стандартів.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1 . Сутність та завдання сертифікації. Знаки відповідності та маркування товарів					
Тема 1. Теоретико-правові основи сертифікації в Україні	13	2	3		8
Тема 2. Види, органи і функції системи сертифікації	14	2	4		8
Тема 3. Загальна схема, правила та порядок проведення сертифікації	15	2	4		9
Тема 4. Знак відповідності в Україні і правила його застосування. Міжнародні знаки відповідності продукції.	17	4	4		9
Тема 5. Маркування товарів.	17	4	4		9
Разом за модулем 1	76	14	19		43

Змістовий модуль 2. Практика застосування базових норм міжнародного штрихового кодування товарів в Україні. Екологічна сертифікація і маркування.					
Тема 6. Сутність, мета та принципи екологічної сертифікації в Україні і ЄС.	14	2	4		8
Тема 7. Екологічне маркування	14	2	4		8
Тема 8. Застосування системи EAN - UCC.	16	4	4		8
Тема 9. Базові норми України з питань штрихового кодування товарів.	15	2	4		9
Тема10. Штрих - кодова символіка EAN/UP та адміністрування ідентифікаційних номерів EAN - UCC в Україні.	15	2	4		9
Разом за модулем 2	74	12	20		42
Усього годин	150	26	39		85

4. Темі семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Години
1	Семінар – розгорнута бесіда: Предмет, об'єкт і завдання сертифікації.	3
2	Семінар з виконанням лабораторних завдань: Види, органи і функції системи сертифікації в Україні та в країнах ЄС.	4
3	Семінар з виконанням лабораторних завдань: Правила сертифікації продукції та порядок проведення робіт з сертифікації продукції згідно зі стандартами України та ЄС.	4

4	Семінар з виконанням лабораторних завдань: Знак відповідності в Україні і правила його застосування. Міжнародні знаки відповідності продукції.	4
5	Семінар запитань і відповідей: Українська державна система сертифікації та міждержавні знаки маркування.	4
6	Семінар – розгорнута бесіда: Сутність, мета та принципи екологічної сертифікації в Україні і ЄС.	4
7	Семінар з виконанням лабораторних завдань: Типи інформації та знаки екомаркування в ЄС.	4
8	Семінар з виконанням лабораторних завдань: Застосування системи EAN - UCC.	4
9	Семінар з виконанням лабораторних завдань: Базові норми України з питань штрихового кодування товарів.	4
10	Семінар з виконанням лабораторних завдань: Штрих - кодова символіка EAN/UP та адміністрування ідентифікаційних номерів EAN - UCC в Україні.	4
Усього		39

5. Індивідуальні завдання

- 1 Огляд періодичної і монографічної спеціально-наукової літератури
- 2 Підготовка рефератів, доповідей, слайдових презентацій за обраною темою
- 3 Добір митної статистичної інформації та складання на її підставі аналітичних довідок.
- 4 Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1 . Сутність та завдання сертифікації. Знаки відповідності та маркування товару.			
<p style="text-align: center;">Семінар – розгорнута бесіда</p> <p style="text-align: center;">Тема 1. Теоретико-правові основи сертифікації в Україні</p>	8	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: предмет, об'єкт і завдання сертифікації; основні терміни; мета сертифікації; значення сертифікації; система стандартів з сертифікації; директиви та нормативні документи спеціалізованих організацій ООН, Європейського Союзу та їх гармонізація; основні напрямки діяльності України в галузі сертифікації. Джерело [1-3;7; 10; 11; 12;14;16;17].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Опрацювання порівняльних норм зі стандартизації спеціалізованих організацій ООН, Європейського Союзу та України.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, презентація зібраних даних
<p style="text-align: center;">Семінар виконанням лабораторних завдань</p> <p style="text-align: center;">Тема 2. Види, органи і функції системи сертифікації</p>	8	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: обов'язкова сертифікація; добровільна сертифікація; організаційна структура органу з сертифікації; функції органу сертифікації. Джерело [1-3;5; 8; 10; 11; 12;14;16;17].</p> <p>2. Вирішення практичних завдань по вивченню основних термінів і понять щодо сертифікації та аналізу законодавчої бази з сертифікації.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка ситуаційних завдань
<p style="text-align: center;">Семінар з виконанням лабораторних завдань</p> <p style="text-align: center;">Тема 3. Загальна схема, правила та порядок проведення сертифікації</p>	9	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: правила сертифікації продукції; порядок проведення робіт з сертифікації продукції згідно з нормативними документами ЄС. Джерело [2;9; 10;12;14;16;17]</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Вирішення ситуаційних завдань з питань технології сертифікації продукції, процесів та послуг у системі сертифікації України та ЄС.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка ситуаційних завдань
<p style="text-align: center;">Семінар з виконанням лабораторних завдань</p> <p style="text-align: center;">Тема 4. Знак відповідності в Україні і правила його застосування. Міжнародні знаки відповідності продукції.</p>	9	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: голографічний захист знака; правила застосування знака відповідності; знаки відповідності Німеччини, Франції, Великобританії; знаки відповідності США, Японії та інших країн. Джерело [2; 9; 10;11; 22].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Вирішення практичних завдань щодо застосування знаків відповідності в Україні та міжнародних знаків відповідності продовольчої продукції.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка практичних завдань

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Семінар з виконанням лабораторних завдань Тема 5. Маркування товарів.	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Українська державна система сертифікації та знаки відповідності України; міждержавні знаки маркування, знаки відповідності в системі ГОСТ Р. Джерело [12;14;16;17]. 2. Самотестування. 3. Вирішення практичних завдань з застосуванням українських та міжнародних правил маркування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка практичних завдань
Разом змістовий модуль 1	43		
Змістовий модуль 2. Практика застосування базових норм міжнародного штрихового кодування товарів в Україні. Екологічна сертифікація і маркування.			
Семінар – розгорнута бесіда Тема 6. Сутність, мета та принципи екологічної сертифікації в Україні і ЄС.	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність, мета і об'єкт екологічної сертифікації; обов'язкова екологічна сертифікація; основні компоненти системи екологічної сертифікації; законодавча база екологічної сертифікації; принципи екосертифікації ЄС; інформаційні екознаки; екосертифікація ЄС. Джерело [2; 4; 6; 7;8; 11]. 2. Самотестування. 3. Підготовка презентації доповіді щодо основних засад екологічної сертифікації в Україні та принципів екосертифікації ЄС.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар з виконанням лабораторних завдань Тема 7. Екологічне маркування	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття екологічного маркування; знак екомаркування ЄС; мета введення екомаркування; типи інформації. Джерело [2; 4; 6; 7;8; 11; 14;16;17] 2. Самотестування. 3. Ситуативні завдання з вивчення основних принципів розробки і використання екологічних маркувань та декларацій.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка практичних завдань
Семінар з виконанням лабораторних завдань Тема 8. Застосування системи EAN - UCC.	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: принципи застосування СИСТЕМИ EAN - UCC; унікальний ідентифікаційний номер в системі EAN - UCC; електронний каталог EAN; сканування штрихових кодів; система ідентифікації. Джерело [11;15;16]. 2. Самотестування. 3. Вирішення практичних завдань з перевірки ідентифікаційних номерів в системі EAN - UCC для різних видів товарів.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка практичних завдань
Семінар з виконанням лабораторних завдань Тема 9. Базові норми України з питань штрихового кодування товарів.	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: державні нормативні документи України щодо штрихового кодування товарів та електронного обміну даними (EDI); Державні стандарти України з питань штрихового кодування товарів; нормативні документи асоціації —"ЄАН - Україна"; специфікація асоціації —"ЄАН -Україна". Джерело [14;16;17]. 2. Самотестування. 3. Вирішення ситуативних завдань з штрихового кодування товарів; правила перевірки штрих-коду.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка практичних завдань

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Семінар з виконанням лабораторних завдань Тема 10. Штрих - кодова символіка EAN/UP та адміністрування ідентифікаційних номерів EAN - UCC в Україні.	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття про штрих - кодову символіку EAN/UP; штрихові коди EAN - 13, EAN - 8, ITF - 14; штрихові коди UCC/ EAN-128; адміністрування ідентифікаційних номерів EAN - UCC в Україні; особливості ідентифікації товарів; ідентифікаційні номери EAN - UCC в Україні Джерело [14;16;17]. 2. Самотестування. 3.Вирішення ситуативних завдань з ідентифікації товарів продовольчої групи та присвоєння ідентифікаційних номерів EAN - UCC.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка практичних завдань
Разом змістовий модуль 2	42		
Разом	85		

7. Результати навчання

1	Знання і розуміння основних термінів з сертифікації, видів сертифікації в Україні, правил і порядку проведення сертифікації.
2	Уміння застосування знаків відповідності, правил маркування продовольчих та непродовольчих товарів, міждержавних маркувальних знаків, різних видів штрихових кодів.
3	Уміння об'єктивно оцінювати продукцію, забезпечувати контроль за відповідністю продукції вимогам екологічної чистоти, користуватися каталогами, показниками стандартів та інформаційними показниками.
4	Уміння проводити порівняльний аналіз міжнародних норм зі стандартизації щодо застосування їх у зовнішньоекономічній діяльності.
5	Здатність обґрунтувати та визначити знаки відповідності і правила їх застосування.

8. Форми навчання

Лекції, семінарські (лабораторні) заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за рекомендованою літературою, виконання індивідуальних завдань).

9. Методи оцінювання

Поточне оцінювання на семінарських (практичних) заняттях, усні презентації, контрольні модульні роботи, екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються протягом семестру в обсязі 50 балів

Оцінювання протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2		1	1		4
Тема 2	1	3				4
Тема 3	1	3				4
Тема 4	1	3				4
Тема 5	1	3			5	9
Разом змістовий модуль 1	6	12	1	1	5	25
Змістовий модуль 2						
Тема 6	2		1	1		4
Тема 7	1	3				4
Тема 8	1	3				4
Тема 9	1	3				4
Тема 10	1	3			5	9
Разом змістовий модуль 2	6	12	1	1	5	25
Разом	12	24	2	2	10	50

Оцінювання студентів при проведенні екзамену з використанням комп'ютерної програми «TestXPro»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань).

Оцінювання тестових завдань (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання теоретичної частини екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання практичної частини (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Оцінювання студентів при проведенні екзамену без використання комп'ютерної програми «TestXPro»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань). Оцінювання тестових завдань (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі підрахунку кількості правильних тестів. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання теоретичної частини екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання практичної частини (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

- 1 Електронний конспект лекцій.
- 2 Методичні рекомендації для вивчення дисципліни
- 3 Комплекти індивідуальних завдань (міні-кейсів).
- 4 Навчальна та наукова література, нормативні документи

12. Рекомендована література

Основна

- 1 Закон України «Про стандартизацію» № 1315-VII від 05.06.2014р. // ВВР - 2014, № 31, ст.1058
- 2 Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» № 124-VIII від 15.01.2015р.
- 3 Закон України «Про захист прав споживачів» № 3682-XII від 15.12.1993р. в редакції 2017р.
- 4 Закон України «Про безпечність та якість харчових продуктів» № 2863-IV від 08.09.2005р.
- 5 Закон України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» № 2407111 від 17 травня 2001р.
- 6 Угода Світової організації торгівлі про технічні бар'єри в торгівлі, затверджена Рішенням Ради № 94/800/ЄС від 22 грудня 1994 року (Official journal L 336, 23/12/1994 P. 0001 —0002).
- 7 Угода про застосування санітарних та фіто санітарних заходів, затверджена Рішенням Ради 94/800/ЄС від 22 грудня 1994 року про укладення від імені Європейського Співтовариства, в межах його компетенції, угод, досягнутих під час Уругвайського раунду багатосторонніх переговорів (1986'1994) (Official journal L 336, 23/12/1994).
- 8 Указ Президента України "Про Положення про Державну інспекцію України питань захисту прав споживачів" від 13 квітня 2011 року N 465/2011
- 9 Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження модулів оцінки відповідності, які використовуються для розроблення процедур оцінки відповідності, та правил використання модулів оцінки відповідності» від 13 січня 2016 р. № 95
- 10 Декрет КМУ "Про стандартизацію і сертифікацію" від 10 травня 1993 року N 46-93 // ВВР - 1993, N 27, ст.289
- 11 Регламенти Європейської комісії Commission Regulation (EU) 2015/705 [Електронний ресурс]// Режим доступу: – <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/>

Допоміжна

- 12 Бичківський Р.В. Метрологія, стандартизація, управління якістю і сертифікація [Текст] : підруч.для вищ. навч.закл. / Р. В. Бичківський [та ін.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка" . — Л., 2004 . — 560 с.
- 13 Захист прав споживачів: Навч. посіб. / Н. Г. Салухіна, О. М. Язвінська, О. І. Башкатова. — К.: МАУП, 2007. — 382 с.
- 14 Кириченко Л. С, Самойленко А. А. Стандартизація і сертифікація товарів та послуг: Підручник/ Л. С. Кириченко, А. А. Самойленко. — Х.: Вид-во «Ранок», 2008. — 240 с.
- 15 Топольник В.Г. Метрологія, стандартизація, сертифікація і управління якістю [Текст] : навч. посіб. : рекомендовано М-вом освіти і науки України для студ. вищ. навч. закл. / В. Г. Топольник, В. Д. Кожевнікова ; М-во освіти і науки України, Укр. мор. ін-т . — Севастополь : [УМП], 2010 . — 179 с.
- 16 Салухіна Н. Г., Язвінська О. М. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: Підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 336 с.
- 17 Саранча Г.А. Метрологія, стандартизація, відповідність, акредитація та управління якістю [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Г. А. Саранча . — К. : Центр навчальної літератури, 2006 . — 672с.

- 18 Тарасова В.В., Малиновський А.С., Рибак М.Ф. Метрологія, стандартизація і сертифікація: Підручник/За заг. ред. В.В. Тарасової - К.: Центр навчальної літератури, 2006.- 264с.
- 19 Скляр, Н. М., Бондарчук М.Є. Високотехнологічний експорт України на азійських ринках [Текст] / Н. М. Скляр, М.Є. Бондарчук // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. –К: КНЕТУ -2017. - №2 – С. 61-70

Інформаційні ресурси

- 20 Офіційний сайт НТФ «Інтес» QDProfessional [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.qdpro.com.ua/products/qdprofessional>
- 21 Офіційний сайт Європейського митного співтовариства [Електронний ресурс]. – http://www.europe.eu.int/comm/taxation_customs/.
- 22 Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі і розвитку // [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://unctad.org>.
- 23 Науково-дослідний центр стандартизації, сертифікації та якості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.ukrndnc.org.ua>
- 24 Стандартизація, метрологія, сертифікація. УКРСЕПРО [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://csm.kiev.ua>